

Dejme revizi RVP ZV několik měsíců navíc a využijme je k zásadnímu zkvalitnění procesu tvorby – vyplatí se to!

Jménem SKAV, která zastřešuje 35 asociací a organizací působících v oblasti vzdělávání, Centra občanského vzdělávání a CEDU - Centra pro demokratické učení předkládáme stanovisko k procesu tvorby a naplňování harmonogramu revize RVP ZV. Za nutné považujeme navýšení časové dotace pro tvorbu tohoto dokumentu v řádu měsíců a také zkvalitnění designu celého procesu a jeho řízení. Tlak na rychlost revize RVP ZV ohrožuje kvalitu dokumentu a přijetí změny!

Proč je důležité zkvalitnit řízení?

V rámci procesu revize se MŠMT a NPI ČR zatím nepodařilo vytvořit adekvátní podmínky pro profesionální a odbornou práci zapojených expertů a expertek. Překážkou je způsob řízení i nedostatečně připravený design tvorby dokumentu. Desítky expertů pracovaly několik měsíců bez finálního zadání.

Doposud také chyběl celkový realistický a detailní plán práce, který by promyšleně určoval, jak na sebe navazují jednotlivé kroky tvorby kurikula. Oproti současnému RVP ZV je v rámci revize naplánováno detailní rozpracování klíčových kompetencí a průřezových témat. Obě oblasti a jejich funkční propojení do vzdělávacích oblastí jsou zásadním, ale i novým krokem.

Kompetence (a jejich rozpracování) a detailně zpracovaná průřezová témata jsou klíčovými prvky kurikula, přitom stále ještě nejsou zveřejněny, natož aby bylo jasné, jak budou navzájem provázány a jak budou implementovány do vzdělávacích oblastí a oborů. Kompetence jsou přitom hlavním určujícím prvkem kurikula a jsou také zásadním požadavkem Strategie 2030+. Rozpracování klíčových kompetencí a průřezových témat tedy mělo logicky předcházet dalším krokům a měl pro něj být vytvořen od konečného zadání dostatečný časový prostor.

Dále není zřejmé a veřejně dostupné, jak bude design tvorby a řízení tohoto náročného procesu proveden. Dosavadní procesní excesy vedou nejen k plýtvání veřejnými prostředky, ale i k neomluvitelnému mrhání odbornými kapacitami zapojených expertů. Obdobnou zkušenost máme již z prací na revizích RVP, na kterých se začalo a následně přestalo pracovat **již před třemi lety**, výstupy z této doby navíc nejsou v současné práci využity.

NPI ČR sice aktuálně zveřejnil **koncepte revize pro jednotlivé vzdělávací oblasti**, ty ale byly vytvořeny bez zpracování klíčových vstupů. Jde především o koncepci klíčových kompetencí a průřezových témat. Ty, jak bylo popsáno výše, zatím nebyly zveřejněny a teprve nyní začíná být konkrétněji vidět, jak různé skupiny o vzdělávacích oblastech přemýšlejí.

Elementární logika tvorby tak komplexního dokumentu, jako je RVP ZV, je tedy zásadně narušena, a pokud dosavadní proces nebude v následujících krocích důsledně reflektován a zohledněn, hrozí, že výsledný dokument nebude soudržný, jeho implementace bude problematická a cíle celého procesu revize tak nebudou moci být splněny.

Proč je na tvorbu revize RVP ZV potřeba více času?

Oceňujeme dosavadní snahy přistupovat k tvorbě RVP ZV participativně. Pro kvalitu celého dokumentu a následnou úspěšnou implementaci je participace klíčová. Pokud ale má být participativní přístup efektivní, potřebuje kvalitní design, který revizi RVP zatím chyběl, a to včetně realistického, detailního a veřejně dostupného časového harmonogramu. MŠMT sice detailní harmonogram zveřejnilo, již od počátku jej ale provázely pochybnosti, že je příliš ambiciózní. Navíc finální verze zadání pro NPI ČR byla vydána se zpožděním v řádu měsíců (dle původního harmonogramu měly být Hlavní směry pro revizi RVP ZV vydány v dubnu 2022, verze HS RVP se zásadním doplněním zadání, klíčovým pro efektivní práci na úrovni NPI ČR, ale byla k dispozici až v lednu 2023).

Dosavadní veřejně dostupný harmonogram nejen, že není aktualizovaný, ale je i příliš obecný a nenabízí konkrétnější představu o náročném procesu revize. Zároveň jsme vedením NPI ČR i ministrem Vladimírem Balašem přes média ujišťováni, že revize proběhne podle stávajícího **harmonogramu**.

Vzhledem k tomu, že příprava hlavních směrů a zadání zabrala více času, než předpokládal harmonogram, zásadní rozhodnutí a formulace pro další práci musely být zpracovávány na poměrně vysoké úrovni obecnosti. Na tvorbu konkrétnějších a pro další práci nezbytných formulací již dostatek času není, především na ty extrémně důležité, například vzhledem ke koncepčnímu a detailnímu pojetí provázání všech oblastí.

Navíc v revidovaném kurikulu mají být detailně rozpracované oblasti, které jsme v českém kontextu na této úrovni dosud nevytvářeli – například rozpracování kompetencí do kontinuí a jejich provázání do očekávaných výstupů, atd. Stejně tak je pro český kontext nové a pro revizi klíčové zpracování základních konceptů průřezových témat a jednotlivých oblastí a provázání těchto konceptů mezi nimi. V minimálním čase se tak musí dělat složitá a zásadní rozhodnutí, která vyžadují vysoce koordinovanou spolupráci, nicméně bez dostupného přiměřeného času. Na zodpovědné zpracování těchto nových výzev je i vzhledem k aktuálnímu zpoždění čas zásadně potřeba.

Termín dokončení revize RVP ZV se navíc v rámci aktualizovaného prohlášení vlády posunul z původního konce roku 2023 na rok 2024. Tlak na rychlé dokončení procesu revizí je i v rozporu s aktualizovaným prohlášením vlády, které předpokládá jejich dokončení (a nikoli implementaci) až v roce 2024.

Za 2–3 měsíce mají být klíčové kompetence rozpracovány do vývojových kontinuí, což považujeme za časově zcela nerealistické zadání.

Rizika

Výše uvedené problémy s nedostatkem času na tvorbu RVP ZV, limity v řízení a omezenou transparentností procesu tvorby vedou, pokud se tyto podmínky ze strany MŠMT a NPI ČR nezmění, k následujícím zásadním rizikům:

- **Nekvalitní dokument nebude možné implementovat.** Výsledný návrh nebude dostatečně kvalitní, aby mohl dobře podporovat proces implementace a přijetí učitelskou veřejností (např. příliš vysoká nebo naopak velmi nízká míra obecnosti, nedopracované a dostatečně neprovázané kompetenční pojetí kurikula, nevhodně zvolené zásadní koncepty z jednotlivých oborů, atd.).

- **Nemůžeme si dovolit druhý neúspěch.** Navíc i s ohledem na zkušenost s předchozí kurikulární reformou není možné předložit učitelské veřejnosti dokument, který není kvalitně dopsán tak, aby jako celek dával smysl a měl potenciál být přijat.
- **Ohrožení důvěry v kompetentní stát.** Toto ve svém důsledku může do budoucna ohrozit důvěru ve stát a jeho schopnost strategicky řídit vzdělávací politiky.
- **Stát nebude mít kvalitně připravené budoucí generace, schopné čelit naléhavým výzvám světa 21. století.** Nedostatečně připravený dokument nejen implementaci nebude svým designem podporovat, ale bude jí přímo zabraňovat a tolik potřebná revize ve svém důsledku neproběhne.
- **Nevyužitý potenciál participace.** Obáváme se, že v důsledku časového tlaku může docházet k omezování participace, ačkoli ta, pokud je dobře řízena, zásadně zvyšuje kvalitu výstupů, přijetí dokumentů a zvyšuje potenciál pro úspěšnou implementaci.
- **Omezení transparentnosti procesu.** Zároveň vnímáme systémové omezení transparentnosti a participace tím, že prakticky všichni klíčoví experti, kteří se na tvorbě revizí podílejí (jde o desítky osob) jsou s NPI vázání pracovním právním vztahem včetně doplnění upravující nemožnost veřejné komunikace o procesech tvorby.

Apely

Žádáme **MŠMT o navýšení času na tvorbu dokumentu revize RVP v řádu měsíců, včetně veřejné komunikace této skutečnosti.** Navýšení času, pokud bude splněna i podmínka zkvalitnění řízení, je jedinou možností nápravy. MŠMT tímto žádáme o podporu kvalitního řízení celého procesu na úrovni NPI.

Participativní procesy je třeba důsledně zachovat. Participace, pokud je dobře řízena, zásadně zvyšuje kvalitu výstupů, přijetí dokumentů a zvyšuje potenciál pro úspěšnou implementaci.

V tomto ohledu žádáme NPI o zvýšení kvality řízení a transparentnosti celého procesu tím, že poskytne veřejnosti design celého procesu tvorby dokumentu RVP ZV na NPI, který nabídne ujištění, že naplánované kroky pro jeho tvorbu RVP jsou funkčně provázané a realistické. Součástí je i včasné zveřejnění konkrétních termínů daných dílčích výstupů pro veřejné připomínkování v dostatečném čase.

K odbornému stanovisku se připojily tyto organizace:



CENTRUM
OBČANSKÉHO
VZDĚLÁVÁNÍ



CENTRUM PRO DEMOKRATICKÉ UČENÍ



Kdo jsme

Tento dokument je výsledkem dlouhodobé expertní práce členských organizací Stálé konference asociací ve vzdělávání (SKAV), reprezentující více než tři desítky organizací působících ve vzdělávání, Centra občanského vzdělávání a CEDU - Centrum pro demokratické učení, které s předkládanými doporučeními vyjádřily shodu. Žádáme relevantní aktéry na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy a Národnímu pedagogickému institutu, kteří mají přípravu revize RVP ZV v gesci, aby tato doporučení pečlivě zvážili a zahrnuli je do následných kroků. SKAV nabízí MŠMT a NPI svojí podporu a spolupráci a je připraven se zapojit do přípravy revize RVP ZV. Toto stanovisko navazuje na předchozí stanoviska SKAV k revizi RVP ZV.